

Naročnina za Jugoslavijo: celoletno 180 din (za inozemstvo: 210 din), za 1/2 leta 90 din, za 1/4 leta 45 din, mesečno 15 din. Tedenska izdaja za celo leto 50 din. Plačati in tožiti se v Ljubljani.

Uredništvo: Ljubljana, Gregorčičeva ulica 23, Tel. 25-52. Uprava: Gregorčičeva ul. 27. Tel. 47-61. Rokopisov ne vračamo. — Račun pri poštni hranilnici v Ljubljani št. 11.959.

Zakaj je šlo sedaj?

V živem spominu so še boji, ki so se vodili zaradi zakona o občinskih hranilnicah. Vsi ugovori naših hranilnic, vsa opozorila naših gospodarskih zbornic so bila zaman in zmagala je centralistična trmoglavost, da smo dobili uredbo, s katero bi bil vsak razvojni občinski hranilnic onemogočen.

V prejšnji številki pa smo objavili novo uredbo, s katero so se odpravile vse napake prejšnje uredbe ter dale hranilnicam še neke nove pravice, da bodo mogle sedaj napredovati ter koristiti splošnosti. Kar se prej ni moglo doseči z organiziranjem še tako velikega aparata, kar je bilo prej nedosegljivo, čeprav so bile vse zahteve podprte z najtehtnejšimi argumenti, to je bilo sedaj doseženo hitro, skoraj igranje.

Zakaj pa je šlo sedaj?

Odgovor je jasen. Politika sporazuma je odprla nova pota in privedla tudi nove ljudi. Na ustanove, ki imajo svoje sedeže v pokrajinah, se gleda sedaj drugače kot prej. Danes ni več država samo Beograd in njegovi najbližji interesi, danes postaja vse ozemlje države država, danes se začnejo upoštevati interesi vseh pokrajin.

Prišli pa so tudi novi ljudje. Ker je bilo pred sporazumom res nemogoče izvesti stvari, katerim se je upiral kak načelnik ali činitelj, ki je presojal vsako vprašanje le s stališča najožjega beograjskega lokalnega patriotizma, so mnogi obupali nad izvedljivostjo vsake zahteve, če ni ustrezala volji teh činiteljev. Ljudje so zaradi tega izgubili vero nad izvedljivostjo celo objektivno najbolj utemeljenih zahtev. Priti so zato morali novi ljudje, ki imajo to vero še živo, ki so tako močni, da ne morejo dopustiti, da bi ugovori ozkega lokalnega patriotizma ovirali objektivno dobro stvar. In zato smo dobili sedaj uredbo o obč. hranilnicah spremenjeno tako, kakor je bilo potrebno.

Še povsod drugod je treba napraviti prav tako. Občinske hranilnice morejo sedaj delovati, naj bo dano tudi glavnim podružnicam Narodne banke več samostojnosti. Kontrola uvoza in izvoza se tudi mnogo lažje izvaja na kraju samem kakor pa iz centra. Državne nabave naj se enako decentralizirajo. Vse polno takšnih stvari je še, ki se morajo rešiti in ki bi pravilno rešene bile v korist pokrajinam in državi.

Če bi se poslušali gospodarski krogi, ki so že pred leti zahtevali moderni hranilnični zakon, bi bile naše hranilnice obvarovane marsikatero težavo. Prav tako pa bi bila dobro rešena cela vrsta drugih vprašanj, če bi se upoštevali predlogi naših gospodarskih ljudi in njih organizacij. Toda to se ni delalo in napake so se delale še naprej. Zato pa smo tudi zabredli v tako težko situacijo.

Doseženi uspeh z novo hranilnično uredbo pa dokazuje, da je sedaj vendarle mogoče doseči stvari, ki so veljale prej za nedosegljive. V tem je dokaz, da je mogoče izvesti vsako stvar, samo če je tu dobra volja. Prej te dobre volje ni bilo in zato se ni mogla izvesti nobena stvar. Upajmo, da je sedaj teh časov konec in da je sporazum odprl vrata dobri volji. To pa naj se ne kaže le v Zagrebu in Beogradu, temveč tudi v Ljubljani.

Koordinacija drž. in hrvatske gospodarske politike

Izjava trgovinskega ministra dr. Andresa

Na svojem zadnjem tedenskem sprejemu novinarjev jim je trgovinski minister dr. Andres govoril zlasti o dveh vprašanjih: 1. o razmejitvi pristojnosti med državno zajednico in banovino Hrvatsko v zadevah trgovine in industrije ter 2. o reorganizaciji poslov, ki ostajajo v pristojnosti državne zajednice, t. j. o zunanji trgovini.

O teh svojih nalogah je dejal minister dr. Andres naslednje: »Prvi posel sem izvršil, drugega sem se lotil. O prvem poslu, t. j. o prenosu pristojnosti na banovino Hrvatsko moremo danes reči, da je zaradi kompliciranosti vprašanj, ki se z njim postavljajo, bila naša najtežja naloga. Od vseh uredb, ki se morajo izdati v zvezi s sporazumom z dne 26. avgusta, je ta naloga zvezana z najbolj delikatnimi in najtežjimi vprašanji. Pristojnost v gospodarskih vprašanjih, t. j. v kmetijstvu, gozdarstvu, rudarstvu, industriji, obrtništvu, denarništvu in trgovini se prenaša z državne zajednice na banovino Hrvatsko. Vendar pa ostaja zunanja trgovina v zajednici ter se zajamčuje enotnost carinskega in trgovinskega ozemlja. Takoj po izdaji uredbe se je postavilo vprašanje, kako naj se ohrani edinstvo trgovinskega ozemlja, če se gospodarska politika ne vodi več iz enega središča.

To izredno težko vprašanje se je moralo rešiti ob prenosu pristojnosti z ministrstva za trgovino in industrijo, ker v domeno tega ministrstva ne spada samo skupna zunanja trgovina, temveč tudi vsa trgovinska politika, v kateri pridejo do izraza vse panoge gospodarstva.

S strokovnimi razpravami se je moral poglobiti ves kompleks gospodarskih odnošajev, da bi se mogla najti rešitev, ki bi zadovoljila interese zajednice, ne da bi istočasno okrnila priznane pravice banovine Hrvatske. Takšna rešitev se je posrečila s koordinacijo gospodarske politike državne zajednice in banovine, ki se bo izvajala po novo ustanovljenem svetu za gospodarsko politiko pri trgovinskem ministrstvu. Ta rešitev je omogočila, da se brez škode za državno zajednico prenese na banovino Hrvatsko kompetenca v vseh poslih trgovinskega ministrstva razen v zunanji trgovini.

Uredba je gotova in danes sem jo kot resorni minister podpisal. Uredba dokazuje, da se morejo z dobro voljo in lojalnim sodelovanjem rešiti tudi najtežja vprašanja.

Trgovinska pogajanja

»Trgovinska pogajanja z Nemčijo in Grčijo se zaključujejo in upam, da bo do začetka prihodnjega tedna sporazum z Nemčijo podpisan. Ta sporazum oziroma protokol bo vseboval vsa vprašanja, ki so normalno v teh protokolih in ki tvorijo nekako načrtno zamenjavo blaga med našo kraljevino in Nemčijo. Vsa važnejša vprašanja našega izvoza v Nemčijo in našega uvoza iz Nemčije so v glavnem rešena. Morem reči, da je načelo ravnovesja v zamenjavi popolnoma zavarovano in da se more zato pričakovati ugoden razvoj

naše trgovine z rajhom, kar je posebne važnosti za vse naše gospodarstvo.

V pogajanjih z Grčijo so nastale neke težkoče. Grki so zahtevali zmanjšanje svobodnega odstotka v devizah, ki ga plačujejo za naš izvoz, od 35 na 20%. Ker pomeni za nas to zmanjšanje povečanje odstotka kompenzacij od 65 na 80%, nastaja vprašanje uravnovešanja našega izvoza z uvozom iz Grčije. Naša delegacija si prizadeva, da zagotovi z raznimi sredstvi to ravnovesje, ki je danes glavna skrb v zunanji trgovini. Prepričan sem, da bo tudi v tem vprašanju

prišlo v nekaj dneh do sporazuma.

Pred nami pa so še druga trgovinska pogajanja. Z italijanske strani je napovedan prihod generalnega direktorja italijanskega ministrstva za zunanjo trgovino in valute g. Masija, da z nami določi neke modalitete za spremembo zadnje trgovinske pogodbe z dne 3. avgusta 1939.

Na drugi strani pa se morejo v kratkem pričakovati tudi trgovinska pogajanja z Madžarsko in Francijo. Namen teh pogajanj je, da se odpravijo vse težkoče, ki so se pojavile v naši trgovini s temi državami.

Vprašanje reorganizacije zunanje trgovine

Dovršitev tega posla, namreč prenosa kompetenc, nam dopušča, da se bolj posvetimo onim poslom, ki ostanejo še nadalje v kompetenci državne zajednice. Tu mislim zlasti na zunanjo trgovino. Reorganizacija zunanje trgovine je vsekakor potrebna že zaradi nove državne ureditve, toda potrebna je tudi zaradi današnjih izjemnih razmer v mednarodni trgovini, zlasti še, ker je sedanje stanje vodstva njenih poslov vse prej ko zadovoljivo.

Sporazum z dne 26. avgusta je pustil posle zunanje trgovine državnim zajednici. To je razlog več, da se ti posli v samem Beogradu ne vodijo na šestih ali sedmih mestih. Morajo se koncentrirati v enem mestu, da se uprava zunanje trgovine poenoti in da s tem postane uspešna. V tej smeri sem izdelal s svojim pomočnikom doktorjem Obradovićem načrt direktije zunanje trgovine, ki bo služil kot podlaga za razpravo o definitivni ureditvi te ustanove. Anketo o tem vprašanju sem že sklical za 23. oktober.

Moja želja je, da izkoristim to priliko in revidiram tudi režim zunanje trgovine. Sedanja režija izvoza in uvoza je bila razcepljena po trenutnih potrebah. Zato ne dela samo vtisa nepovezanosti, temveč kaže tudi pomanjkanje kontrolnih ukrepov za dejanske potrebe.

Potrebno je več načrta in sistema v urejanju zunanje trgovine! Ze sama ustanovitev direktije zahteva mnoge reforme, ki se morajo izvesti s specialnimi uredbami. To ni niti lahek niti enostaven posel in z njim se ne smemo prenašati. Zaenkrat samo naglašam obilnost tega dela in potrebo, da dobimo dovolj časa za izvedbo tega načrta.

V zvezi z ustanovitvijo nove direktije je še omenil minister doktor Andres, da je preplavljen s prošnjami za namestitve v tej direktiji. V začetku pa bo ta direktija delala z uradništvom, ki je že tu, novo nastala mesta pa se bodo pravočasno razpisala z javnim razpisom, da je čisto odveč vlagati sedaj prošnje.

Razmejitev delokroga bolniških blagajn

SUZOR je predložil soc. ministrstvu predlog o razmejitvi območij bolniških blagajn, da bi Trg. bolniško podporno društvo v Ljubljani delovalo le v Sloveniji, »Merkur« le na ozemlju banovine Hrvatske, »Trg. Omladina« pa v drugih delih države.

To je vsekakor umesten in potreben predlog, poleg tega pa z ozirom na sedanjo preureditev države tudi edino logičen. Kajti nemogoče je, da bi se vsi posli v državi decentralizirali, le socialno zavarovanje pa bi ostalo centralizirano. Še manj logično pa je, če bi ostalo centralizirano delo zasebnih bolniških blagajn.

Kljub temu pa je nastal v vrstah vodstva zagrebškega »Merkurja« velik odpor proti predlogu SUZORja. To pa zaradi tega, ker bi izgubil »Merkur« 27 krajevni edinic v Vojvodini in Srbiji, 10 v Bosni in 5 v Sloveniji. S tem bi članstvo »Merkurja« padlo od 25.611 na 15.777. Merkur bi torej izgubil 10.000 članov, s čimer pa bi se tudi oslabila amortizacijska podlaga za sanatorij, ki ga je zgra-

dil »Merkur«. Ta sanatorij pa je veljal 25 milijonov dinarjev.

Z ozkega stališča »Merkurja« je seveda razumljivo, če »Merkur« ni voljan dopustiti, da bi se znižalo število njegovega članstva, ker bo s tem njegova celotna finančna sila zmanjšana. Toda na drugi strani se pa mora poudariti, da more z isto pravico zahtevati Trg. bolniško društvo v Ljubljani, da so na ozemlju Slovenije zavarovani vsi zasebni nameščenci pri njegovi bolniški blagajni. Kajti ta bi bila v tem primeru mnogo močnejša in svoj Šlajmerjev dom bi mogla že mnogo prej dovršiti.

Kar je za enega prav, mora biti tudi za drugega. Če je »Merkur« preveč in brez dejanske potrebe razširil svoj delokrog tudi v druge pokrajine, vendar zaradi tega ne smejo te pokrajine trpeti. In zato je edino pravilno, da se Suzorjev predlog izvede in razmeji območje posameznih bolniških blagajn. To je potrebno tudi zaradi ev. razširjenja socialnega zavarovanja, ki bo mnogo lažje izvedljivo, če bodo območja bolniških blagajn razmeje-

na, kakor pa bi bilo, če bi bila prepletena in se križala z interesi pokrajin.

Treba pa je pripomniti še naslednje. Tudi po razmejitvi bo »Merkur« štel še vedno mnogo več članov kakor pa jih ima bolniška blagajna Trg. bol. in podpornega društva. Če more slednja kljub temu dobro delovati, ne razumeemo, zakaj ne bi mogel delovati tudi »Merkur«? Kaj naj bi bil prav za prav vzrok za takšno nemogućnost?

Proizvodi iz železa in jekla se bodo podražili

Domača industrija železa in jekla ima vedno večje težave pri nabavi surovin. Izvoz starega železa je skoraj iz vseh držav prepovedan. Staro železo se je že podražilo za 20 do 40%. Nemci so zvišali cene kokska za 25%. Poleg tega se mora plačati blago v naprej in tvornice morajo prevzeti tudi ves riziko pri prevozu blaga. Zato je pričakovati, da se bodo cene železnih in jeklenih izdelkov zvišale za 20 do 25%.

Italijanski izvoz v Rusijo se je povečal

Italijanski poluradni bilten »Italia d'oggi« je objavil zanimive podatke o italijanski trgovini z Rusijo. V prvih sedmih mesecih l. l. se je italijanski izvoz v Rusijo zelo dvignil, dočim je italijanski uvoz iz Rusije nazadovol, da je dosegla Italija aktivno bilanco v višini 53.9 milijona lir.

Olajšan izvoz iz Italije

Italijansko ministrstvo za devize je izdalo v svrhu olajšanja izvoza nove predpise. V bodoče se dele predmeti, katerih izvoz je prepovedan v dve skupini. V prvo skupino spadajo predmeti, katerih izvoz je dovoljen po predhodnem dovoljenju carinskih organov, v drugo skupino pa predmeti, katerih izvoz more dovoliti samo finančno ministrstvo. V drugo skupino spadajo naslednji predmeti: surovo maslo, pšenica, riž, stročnate rastline, rastlinska olja, slamina, svinjska mast, milo, surove kože, čevlji, škornji, oves, seno in slama. Nadalje je izdala italijanska vlada tudi nove predpise, da se olajša prevoz blaga.

Rusko-angliški trgovinski dogovori

Uradno se sporoča, da je bil med sovjetsko trgovinsko delegacijo v Londonu in angleškim ministrstvom za vojno oskrbo dosežen sporazum, po katerem bo Rusija dobavila Angliji les v zameno za kavčuk in kositer.

Sporazum ima čisto trgovinski značaj. Rusi so namreč zadržali v Murmansku ladje z lesom, ki je bil namenjen v Anglijo. Ker pristanišče v Murmansku v novembru zamrzne, je bilo nujno potrebno, da se takoj doseže oprostitev tega lesa. Anglija pa bo dobavila kavčuk in kositer le v količini, ki zaostane za ruske potrebe. Ni torej nevarnosti, da bi se mogla s tem kositrom in kavčukom okoristiti Nemčija.

Dogovor pa je pomemben tudi zato, ker se z njim zopet odprta reden tovarni promet med Anglijo in Rusijo, kar bo v prid tudi trgovini v vseh severnih državah.

Napovedujejo se še podobni sporazumi med Rusijo in Anglijo še za druge predmete.

Plačevanje ležarine v primeru stavke

V Splitu je stavka pristaniških delavcev in se zaradi tega ne morejo iztovoriti vagoni v predpisanim roku. Vsak trgovec bi zato moral plačati na dan za neizpraznjen vagon din 720— ležarine. Splitska zbornica je zato poslala prometnemu ministru predstavko, v kateri naglašajo, da trgovci niso dolžni plačati ležarine v primeru stavke, ker tudi pri najboljši volji ne morejo raztovoriti iz vagonov blaga. Ležarina ima ta smisel, da se prisilijo nemarni ljudje, da raztovorijo vagon v predpisanim času. V primeru stavke pa trgovci tudi pri najboljši volji ne morejo dobiti ljudi za iztovorjenje vagonov. Ker ni v železniški tarifi nikake določbe, kaj naj se stori, če prejemnik blaga ne more zadostiti zakonski dolžnosti, je treba to zakonsko praznino dopolniti z analognimi predpisi civilnega zakona, ki določa, da nihče ne more biti kriv in plačati odškodnino za nekaj, kar je izven njegove moči in kar se zgodi zaradi višje sile. Niti en prejemnik blaga ni mogel predvideti v trenutku, ko je naročil blago, da bo nastala stavka in da ne bo mogel iztovoriti blaga. Zato prosi zbornica, da minister to mnenje usvoji, tem bolj, ker velja sedanja stavka Split samo zaradi ležarine okoli 400.000 din.

Kako bo Madžarska nadoknadila svoj bivši izvoz iz Poljske

Madžarska je lani uvozila iz Poljske blaga za 7 milijonov pengov, po novi pogodbi med obema državama pa bi se moral uvoz povečati na deset milijonov pengov. Madžarska je uvozila iz Poljske lesa za 1,5 milijona pengov, cinka in kositra za 0,7, lanu za 0,5, terpentina za 0,1 ter neizdelanih kož za 0,7 milijona pengov. Na Poljsko pa je izvozila Madžarska boksita, električnih aparatov in vina za 6,5 milijona pengov. Po polomu Poljske hoče Madžarska poljski uvoz nadomestiti z uvozom iz drugih držav, in sicer bi uvozila cink in kositer iz Jugoslavije ter Bolgarske, premog še nadalje iz Gornje Šlezije, les pa iz Podkarpatske Rusije. Najteže bo nadomestila Madžarska prejšnji uvoz surovin kož iz Poljske.

Uvozne težkoče hrvatskih obrtnikov

Iz hrvatskih krajev pošiljajo obrtniki pritožbe zaradi pomanjkanja surovin in orodja, ki smo jih dobivali doslej redno iz inozemstva. Obrt je zašla že v občutno zadrego. Zato je Zveza hrvatskih obrtnikov poslala posebno vlogo na odločujoča mesta, da bi se takoj omogočil uvoz važnih produkcijskih predmetov.

Zveza hrvatskih obrtnikov predlaga, naj se spremene in poenostavijo nekatere odločbe in razpisi finančnega ministrstva glede potrdil o izvoru blaga iz neklinirskih držav. Tako naj se opusti zlasti zahteva, da je treba vnaprej navesti državo dobaviteljico. To naj se zahteva šele pri plačilu. Dalje naj bi se uvozne dovolitve ne glasile na angleške funte, temveč po možnosti na dinarsko veljavo, da bi si uvozniki mogli nabaviti prostih deviz. Za potrebe milarstva je razen tega nujno, da se ukinejo nekatere odredbe devizne direkcije vsaj glede uvoza iz Argentine in ostalih ameriških malih držav. — Uspeh te predstavitve doslej še ni znan.

Že v 24 urah

barva, plesira in kemično snaki obleke, klobuke itd. Skrobli in svetlolika srajce, ovrtnike in manšete. Pere, suši, monga in lika domače perilo

tovarna JOS. REICH
Poljanski nasip 4-6. Selenburgova ul. 8
Telefon št. 22-72.

Oskrba industrije s surovinami

Anketa beogradske industrijske zbornice

Beogradska industrijska zbornica je s sodelovanjem Združenj industrijev v Beogradu in Nišu, Centralne industrijskih korporacij, Jugoslovanske zveze industrije železa in kovin, Zveze tekstilne industrije, Zveze elektrotehničnih podjetij, Združenja rudarske in topilniške industrije, Združenja mlinske industrije itd. izvedla anketo o oskrbi naše industrije s surovinami. O rezultatu ankete je objavil Dragan Miličević, tajnik industrijske zbornice v Beogradu v »Srpskem književnem glasniku« pod naslovom »Naša industrija in vojno stanje v Evropi« članek, ki opozarja na vse težkoče naše industrije v sedanjih časih. Ker velja v glavnem ugotovitve te ankete tudi za našo industrijo, smatramo za tem bolj potrebno, da objavimo rezultate te ankete tudi mi.

Tekstilna industrija

Naša tekstilna industrija nabavlja največji del svojih surovin v tujini. V prvi vrsti treba omeniti: bombaž, volno, juto, predivo za umetno svilo in sintetična prediva. Naša domača proizvodnja bombaža in volne je daleč pod potrebo, jute pa sploh nimamo. Rezerve teh surovin v državi niso velike. Z njimi morejo vzdržati domača podjetja svoje obratovanje kvečjemu še en mesec. Nabava teh surovin je torej zelo nujna in neodložljiva.

Zaradi vojnega stanja v Evropi ter zaradi francosko-britanske blokade je pomorski promet mnogo počasnejši, poleg tega pa še negotov, kar sili našo industrijo kot kupeca in potrošnika surovin, da mora sklepati kupčije za surovine na novi podlagi. Kupljene surovine mora plačati vnaprej, istočasno pa mora prevzeti tudi ves riziko za njih dovoz v naša pristanišča. Poleg tega ne dasta več Francija in Anglija, ki sta največji dobavitelji teh surovin, kupecem olajšav kakor v mirnem času. Tudi Združene države Severne Amerike, čeprav so nevtralne, zelo rezervirano sklepajo kupčije o dobavi teh surovin, ker so zanje balkanska tržišča, in s tem tudi naša, popolnoma nova in nepoznana. Uvoz teh surovin iz klinirskih držav pa je ali popolnoma ustavljen ali pa omejen na minimum.

Kovinska industrija

Dve najvažnejši surovini za kovinsko industrijo se morata nabavljati v tujini: koks in staro železo. Po splošnem prepričanju morejo dati državna podjetja v Bosni toliko surovega železa, kolikor ga potrebuje naša kovinska industrija. Koks smo uvažali sedaj večinoma iz Nemčije, ki dosedaj tudi ni pokazala nikake namere, da ustavi naši kovinski industriji dobavo koka. Važno pa je to, da se sedaj spreminjajo cene koka, plačilni pogoji in dobavni roki.

Kar se tiče nabave koka iz Anglije situacija še ni popolnoma čista. Koks iz Anglije se je uporabljaj v naši državi zelo malo, zlasti malo v kovinski industriji. Angleški koks so uporabljala predvsem podjetja, ki so bila blizu naših pomorskih pristanišč. Predpostavka, da bo Anglija dobavljala nam koks, še ne pomeni, da bi bilo to vprašanje s tem tudi že popolnoma rešeno, kajti rešiti je treba najprej vprašanje prevoza koka, njegove cene in pa plačilnih pogojev.

Rezerve starega železa v državi so zelo majhne ter se ne morejo v sedanjih časih hitro prevoziti v državo niti one količine, ki so bile v tujini že kupljene. Dobro organizirano zbiranje starega železa v državi bi moglo pomanjkanje zelo zmanjšati.

Naša kovinska industrija je nadalje navezana popolnoma na tujino tudi glede niklja in kositra. Njih rezerve v državi so zelo majhne ter so večinoma v rokah špekulantov, ki so tudi že začeli dvigati cene, in sicer kar za 100%. Baker moremo dobiti v državi, prav tako tudi aluminij, cink, svinec, antimon, mangan in magnezit.

Industrija usnja

Ta panoga industrije je glede nabave surovin pred zelo velikimi težkočami. Zlasti velja to za glavno surovino: za surovo kožo. Zaradi živalskih boleznih je bila proizvodnja telečjih kož v državi zelo majhna. Poleg tega je pospeševanje izvoza surovih kož zelo zmanjšalo zaloge v državi. Postavlja se vprašanje, na kateri način naj industrija premaga te težave. Druge surovine za potrebe te industrije se tudi skoraj 100odstotno uvažajo iz tujine, in sicer: anilinske barve, natrijev bikarbonat, žvepleni natrij, oksalna kislina, amonijev sulfat, kromova sol, kvebraho, parafin, loj in ribje olje. Največji del teh surovin prihaja iz Nemčije, vse drugo pa se nabavlja iz Amerike, Anglije, Švice, Argentine, Romunije in Norveške. Cene v Nemčiji so tem surovinam v zadnjem času poskočile že za 25%.

Kemična industrija

Tudi ta dobiva večino potrebnih surovin iz tujine. Te surovine so v glavnem: loj, razne masti, razna olja, smola in žveplo. Loj smo dobivali večinoma iz Anglije, ki pa je sedaj njegov izvoz prepovedala. Zastopniki kemične industrije so prepričani, da bi se moglo pomanjkanje na loju znatno omiliti, če bi

se v domačih klavnicah bolj gledalo na to, da mesarji bolj pazljivo zbirajo loj. Tudi uporaba loja za mešanje z mastjo bi se mogla zmanjšati. Zelo bi bilo tudi pomagano, če bi se omejil izvoz žive živine ter bi se namesto nje bolj izvažala zaklana živina ter v predelanem stanju. Druge surovine bi se mogle z racionalizacijo dobiti v državi.

Industrija papirja

Glede nabave potrebnih surovin ima tudi ta industrija svoje težave. Glavne surovine za papirno industrijo so: celuloza, kolofonija in kaolin. Celuloza se nabavlja doma, uvažala pa se je tudi iz tujine, zlasti iz Češke. Celuloza bi se mogla še v večji meri dobivati doma, poleg tega pa tudi iz Romunije in drugih držav. Kolofonija se nabavlja v Franciji in Grčiji. Ostaja torej še možnost, da nabavljamo kolofonijo v Grčiji, ki pa je že zvišala cene, in sicer od 5'60 na 7'88 din za kg. Kaolina imamo v zadostni količini v državi.

Industrija kavčuka

Ta industrija je popolnoma odvisna od tujine. Dosedanji uvoz skozi Port Said, Solun in Hamburg je deloma mnogo počasnejši, deloma pa popolnoma onemogočen (skozi Hamburg). Ker spada surovi kavčuk med najvažnejše vojne predmete, je Anglija izvoz kavčuka popolnoma prepovedala. V drugih državah so velike zaloge kavčuka, vendar pa se ta prodaja le proti takojšnjemu plačilu, kakor hitro je blago naloženo na ladje. To pomeni, da mora kupec prevzeti ves riziko in transportne stroške za blago.

Otvoritev beogradskega velesejma

V soboto dopoldne je bila slovesna otvoritev 3. beogradskega jesenskega velesejma, ki bi se moral otvoriti že pred enim mesecem, a je bila otvoritev zaradi vojnih dogodkov odložena za en mesec. Tudi letošnji jesenski velesejem kaže velik napredek, ki je tem pomembnejši, ker je bil dosežen v sedanjih težkih časih.

Otvoritveno svečanost je otvoril predsednik velesejske uprave Milan Stojanović, ki je najprej pozdravil vse goste, zlasti pa zastopnika kralja generala Dekanevo, ministra dr. Andresa ter številne druge ministre, zastopnika beogradske občine ter zastopnike držav, ki razstavljajo na letošnjem velesejmu. Nato je naglasil pomen letošnjega beogradskega velesejma.

V imenu beogradske občine je pozdravil velesejem obč. odbornik in tajnik industrijske zbornice Steva Popović ter naglasil, da bo beogradska občina tudi v bodoče beogradski velesejem čim bolj podpirala.

Nato je povzel besedo trgovinski minister dr. Andres. Razmere, v katerih se odvarja danes velesejem, so drugačne, kakor so bile one, v katerih se je dosedaj prirejal velesejem. Danes ni nobene stabilnosti v mednarodnih gospodarskih odnosih in povsod je gospodarstvo pod vtisom izrednih ukrepov. Kr. vlada si silno prizadeva, da čim bolj pomaga našemu gospodarstvu. Eno sredstev, ki naj pomagajo našemu gospodarstvu je tudi sedanji velesejem, ki je manifestacija želje, da bi bila zamenjava blaga med narodi čim živahnjša. Veseli ga, da more konstatirati, da more zaznamovati beogradski velesejem, ki je že v začetku doživel lep uspeh, vsako

leto nove uspehe. Letošnji velesejem se odpira na razširjenem sejmišču, Nemčija pa je postavila svoj paviljon, ki dostojno reprezentira to veliko državo. V imenu vlade odvarja tretji beogradski jesenski velesejem.

Nato so si ogledali gostje posamezne paviljone ter se posebej ustavili pred italijanskim in nemškim paviljonom, kjer so pozdravili goste zastopniki obeh držav. Nemci so letos prvič priredili razstavo svojih izdelkov v lastnem paviljonu. Razstavljajo predvsem izdelke težke industrije ter izdelke sintetičnih predmetov, ki jih bodo skušali plasirati na našem trgu.

Italijani so razstavili izdelke težke industrije, avtomobile, pisalne stroje, plinske maske, keramiko, kmetijsko orodje itd. Po polomu Českoslovaške je letos prvič odprt paviljon Češko-Moravske. Na stolpju pred vodom se vijeta nar. socialistični zastavi, Nizozemska razstavlja v glavnem izdelke tvornice Philips. Posebno lepo je urejen turški paviljon. Tudi madžarski paviljon je bogato založen. Turška razstavlja tudi koks, ki ga hoče plasirati pri nas. Po vseh tujih paviljoni so si gostje ogledali tudi domače paviljone. Splošna sodba vseh je bila, da je letošnji beogradski velesejem zelo posrečen in da pomeni nov napredek.

Politične vesti

Italijanski listi poročajo, da se pripravljajo ustanovitev bloka šestih balkanskih in podonavskih nevtalnih držav. Ta blok bi tvorile: Jugoslavija, Madžarska, Romunija, Bol-

garska, Grška in Turčija. Bolgarski listi poudarjajo v svojih poročilih o tem bloku, da bi se morala še pred ustanovitvijo bloka rešiti nekatera vprašanja med temi državami. Mišljena je zlasti bolgarska zahteva po vrnitvi Dobrudže.

Rusko-turška pogodba bo objavljena šele po njeni ratifikaciji po turškem parlamentu, tedaj pa istočasno v Ankari in v Moskvi. Turški zunanji minister se bo na svojem povratku ustavil v Konstanci, kjer se sestane z romunskim zunanjim ministrom.

Hitler je imel po poročilih listov iz nevtalnih držav posvetovanja s svojimi najožjimi sodelavci o pomenu Daladierovega in Chamberlainovega govora. Po teh poročilih so na posvetovanjih ugotovili, da je Hitlerjev mirovni predlog definitivno propadel. Zato so bili sprejeti potrebni sklepi za nadaljevanje vojne. Kancelar Hitler je baje izjavil: »Sedaj se začne vojna zares!«

V zvezi s tem se poroča, da se namerava nemška vlada obrniti za pomoč na Italijo in Rusijo. Na prvo v imenu vojaške zvezne pogodbe, na drugo pa v smislu skupne nemško-sovjetske izjave o potrebi obnovitve miru po likvidaciji poljskega vprašanja. V ta namen bo baje nemška vlada v kratkem povabila v Berlin zunanjega ministra grofa Ciana in zunanjega komisarja Molotova.

Nikakor ni mogoče reči, če je ta vest tudi resnična, ker se iz Italije poroča, da Italija ne bo spreminila svojega stališča, da namreč ne bo povzela nobene iniciative in da bo Mussolini podprl samo ono mirovno akcijo, ki ima upravičeno upanje na uspeh. Italijanski odločilni krogi menijo, da je ostal položaj po Chamberlainovem govoru neizpremenjen.

Nemški tisk komentira Chamberlainov govor z velikim ogorčenjem ter pravi, da pomeni govor vsek žalitve nemškega naroda. Českoslovaško in Poljsko, ki da sta imeli samo to nalogo, da sta oporišči proti Nemčiji in da Nemčijo izživata, proglašajo Chamberlain kot žrtvi vojne. Anglija torej hoče še naprej vzdrževati proti Nemčiji na Poljskem in Češkem legla nemira. Velika Britanija hoče ponižati nemški narod in ga uničiti. Začetek in konec vsega argumentiranja zapadnih demokracij je, da ne moreta imeti zaupanja do Hitlerja in njegove vlade. Zapomniti si naj, da ima pa zato nemški narod neomajno zaupanje v Hitlerja in samo to dejstvo da odloča.

Velika angleška oklopnica »Royal Oak« z 29.050 tonami nosnosti je bila potopljena od nemške podmornice. Ladja je bila dovršena v novembru 1914, nato pa leta 1936. prenovljena s stroškom približno 250 milijonov din. Posadka je štela nad 1000 mož. Koliko mož se je rešilo, se še ne ve točno.

Angleška admiraliteta je objavila dne 13. oktobra: Danes je bil nesrečen dan za nemške podmornice. Dve sta bili uničeni. Del njihovih posadk je bil rešen. Kasneje je bilo izdano poročilo, ki poroča še o uničenju tretje nemške podmornice.

Iz Rima poročajo informirani krogi, da je Mussolini proti konferenci Nemčije, Italije in Rusije, pač pa za konferenco vseh velesil.

Svedski kralj Gustav je povabil za prihodnjo sredo v Stockholmu danskega kralja Kristijana, norveškega kralja Haakona ter predsednika finske republike, da se posvetojuje ne le zaradi sovjetskih zahtev proti Finski, temveč tudi o vsem zunanje-političnem in gospodarskem položaju skandinavskih držav. Vladarje bodo spremljali na konferenco tudi njih zunanji ministri.

Moskovski listi objavljajo poluradni vest, da je popolnoma nesrečno, da hoče sovjetska vlada baltiške države sovjetsizirati. Nasprotno je res, kar da se vidi tudi iz ravnokar sklenjenih paktov, ko se naglašajo nevmešavanje v notranje zadeve teh držav.

Finska vlada je izdala sporočilo, da je temeljito proučila sovjetske predloge ter ugotovila, da se morejo pogajanja nadaljevati. Tem bolj je presenečeno, da je finska delegacija nenadoma odpotovala iz Moskve v Helsinki.

Litva bo baje zahtevala od Nemčije, da ji odstopi okrožje Suvalki, ki ga je sedaj prejela od Rusije ter po nekkih vesteh tudi Klajpedo. Baje je Rusija Litvi že zagotovila svojo pomoč.

Japonski zunanji minister je odstopil, ker je podalo ostavko 110 višjih funkcionarjev zunanjega ministrstva. Do njih odstopa je prišlo, ker se je ustanovilo na Japonskem posebno ministrstvo za zunanjo trgovino, ki je bila dosedaj domena zunanjega ministrstva.

Ameriški polkovnik Lindbergh je znova nastopil za popolno nevtalnost U. S. A. ter zahteval, da se prepove izvoz vsakega ofenzivnega orožja iz Amerike.

Trgovska nadaljevalna šola v Mariboru

Poglobitev stikov med trgovci in naraščanjem

Eden izmed onih učnih zavodov, ki stalno izkazujejo lep napredek in dajejo zelo zadovoljive uspehe, je vsekakor trgovska nadaljevalna šola v Mariboru, ki je nameščena v prostorih trgovske akademije na Zrinjskega trgu. Te dni je bila seja Združenja trgovcev za mesto Maribor, na katerem je upravnik šole, profesor Fran Škof, podal obširno poročilo o posejanju zavoda v novem šolskem letu in o številu ter uspehu vajencev, ki obiskujejo zavod.

Preteklo šolsko leto se je končalo z uspehom, ki je za sedanje čase in težavne razmere, ki precej vplivajo tudi na mladino, povsem zadovoljiv. Material, če se že sme tako govoriti o učencih, je dober in daje najboljše nade za bodočnost. V novem šolskem letu so, kar je treba posebe omeniti, napravili popravni izpit vsi vajenci in vajenke, ki so se prijavili. Troje učencev pa se k popravnim izpitom ni javilo.

V novem šolskem letu je 110 učencev, in sicer je v 2. a razredu 33 fantov in v 2. b razredu 30 deklic, v 3. razredu pa je 43 učencev in učenk. Na novo sprejetih je bilo letos 34 vajencev in vajenk. Predizobrazba je primerna in ustreza veljavnim določbam. Sklenilo se je, da onim na novo vstopivšim učencem, ki imajo dovršene štiri razrede srednje ali meščanske šole brez male mature, ni treba polagati sprejemnega izpita čez prvi razred. Oni, ki imajo malo maturo ali pa Hermesov ali Legatov celoletni trgovski učni tečaj, pa lahko takoj vstopijo v tretji letnik, šolskega pouka pa ne morejo biti oproščeni.

Učne moči so na šoli ostale iste kot doslej, izvršile so se le nekatere interne spremembe, deloma zaradi tega, ker je en profesor še vedno na vojaški vaji.

Na seji se je ugotovilo, da poglobitev stikov med trgovci in naraščanjem zelo blagodejno vpliva na vajence, ki s tem dobivajo večje veselje do učenja in do spopolnitve v svoji stroki. To se je zlasti videlo na koncu leta, ko je šolski odbor priredil izlet za absolvente tretjega letnika trgovske nadaljevalne šole. Tega izleta se je udeležilo tudi nekaj trgovcev ter proforski zbor. Uspeh tega izleta je dal Združenju pobudo za sklep, da se taki izleti večkrat prirede, ker je to najboljše prilika, da se stiki med vajenci in vajenkami na eni ter principali na drugi strani poglobijo.

Sklenilo se je tudi, da glavni tajnik Združenja g. Skaza kot zastopnik šolskega odbora večkrat poseti trgovsko nadaljevalno šolo, po možnosti pa tudi ostali odborniki. Koristi take poglobitve stikov se bodo kmalu pokazale.

Mariborska carinarnica

je imela v preteklem mesecu septembra dohodkov vsega skupaj 6.405.027 dinarjev, največ pri uvozu; pri izvozu so znašale takse, manipulacije itd. komaj 22.259 dinarjev. Depozitov je bilo tokrat le 740.785 dinarjev.

Denarstvo

Bančni in valutni oddelek finančnega ministrstva je objavil pojasnilo, da se nanaša prepoved vnašanja dinarskih bankovcev v višini nad 500 din tudi na kovance in se sme prnesti s seboj iz tujine največ za 100 din kovancev.

Belgijska vlada je sklenila, da razpiše notranje posojilo v višini 500 milijonov belgijskih frankov, ki se bo obrestovalo po 2,75%.

Kanadsko vojno posojilo v višini 200 milijonov dolarjev je bilo takoj v celoti podpisano. Posojilo se bo obrestovalo le po 2%.

„Plačaj in vozi!“

Kratek gospodarski tedenski pregled

Mednarodna zamenjava blaga je temeljito zmešana. Popolnoma je zavladalo v šestih tednih vojne ameriško načelo: »Cash and carry« (plačaj in vozi)! To načelo pa ne velja samo v meddržavni trgovini, temveč tudi v notranji trgovini vsake države. Negotovost, kako se bodo dogodki razvijali v bodoče, je vzrok, da je to načelo tako absolutno zmagalo.

Blaga je na svetu v izobilju. Vseh surovin je dosti, prav tako pa tudi vseh industrijskih izdelkov. Težava pa je z dovozom blaga. Prevoznine v Atlantskem in Severnem morju so tako visoke, da se prevoz blaga že skoraj ne izplača več. Pa tudi, če se plača prevoznina, še ni gotovo, če se bodo dobile za prevoz potrebne ladje. Poleg tega pa so še težave s plačanjem blaga. Države sklepajo zato številne trgovinske pogodbe, da bi premagale vse te težave. A dostikrat niti vse trgovinske pogodbe ne pomagajo.

Naravno je zato, da je poslovanje na svetovnih borzah zmanjšano. Na deviznih trgih je bilo pre-

tekli teden mirno, v prvi vrsti zaradi mnogih ukrepov proti begu kapitala. Dotok kapitala v U. S. A. je pretekli teden zopet nazadoval ter je znašal v prvih petih tednih vojne: 88, 82, 94, 23 in 18 milijonov dolarjev. Fluktuacija tečajev na velikih borzah je bila neznatna. Od 7. X. do 13. X. so se tečaji na curiški borzi spremenili takole: francoski frank od 10.117 na 10.116, angleški funt od 17.93 na 17.94, ameriški dolar od 445.75 na 445.75 in holandski goldinar od 237.12 na 236.65.

Boljše razpoloženje je po odklonitvi Hitlerjevih mirovniških predlogov hitro ugasnilo. Kot pozitiven dogodek zlasti za južnovzhodno Evropo pa se more označiti uspešno posredovanje Jugoslavije med Madžarsko in Romunijo.

Na domačem deviznem trgu je bil položaj pretekli teden neizpremenjen. Novega izvoza in uvoza dejansko še ni. Ves borzni promet je osredotočen na likvidacijo starih poslov. V klirinškem obračunavanju nudi marke kakor

doslej Prizad, dočim se pojavljajo kot kupci le dve do tri firme. O živi zamenjavi blaga torej ni mogoče govoriti. Kako težavna je prilagoditev na nove razmere, pa jasno kažejo sedanja trgovinska pogajanja.

Skok tečajev

Zboljšanje političnega položaja na Balkanu in v Podonavju je ugodno vplivalo na tečaje drž. vrednostnih papirjev, da so vsi napredovali. Seveda pa je pomagalo tudi to, da je javna roka vse ponujeno blago kupila. Gibanje tečajev je razvidno iz naslednjih števil:

	6. 10.	13. 10.
2-5% vojna škoda	385.—	401.—
7% investicijsko	92.—	94.—
4% agrarne	53.—	53.—
6% begluške	61'50	72'—
6% gozdne	55.—	66'50
7% Blair	73.—	84'50
8% Blair	81.—	88.—
7% Seligman	97.—	97.—
7% stabilizacijsko	92.—	94.—

Brazilijska vojna

Od vseh južnoameriških držav je imela Brazilija najživahnije trgovinske stike z Nemčijo. Približno ena četrtina braziljskega izvoza je šla v Nemčijo. Z izbruhom vojne je ta trgovina zastala, pri tem pa more Brazilija le težko dobiti v drugih državah nadomestilo za nemški trg.

Tako je Nemčija kupila od Brazilije v zadnjem letu 40% vse njene bombažne proizvodnje, hotela je celo odkupiti ves bombaž in je v ta namen tudi prišel vodja nemškega urada za bombaž v Brazilijo, a je Brazilija to kupčijo odklonila. Znatne dobave bombaža Nemčiji pa so bile takrat vendarle dogovorjene.

Glede kave je bila Nemčija druga najvažnejša uvozna država, ki je kupila približno eno desetino vse braziljske kavne proizvodnje. Poleg tega je mogla Brazilija dobavljati Nemčiji blago, s katerim v drugih državah ni mogla konkurirati. To velja za riž, volno, kožo in zamrznjeno meso.

Glede svojega uvoza ne bo imela Brazilija tako velikih težav kakor pri izvozu. Vse uvozno blago se bo sicer zaradi vojne podražilo in nekatere predmete tudi ne bo lahko nabaviti, toda sčasoma se bodo vse te težave vendarle premagale. Premog in železo bo mogla dobivati Brazilija tudi iz drugih držav, za izdelke fine mehanike pa bo nadomestila nemški izvoz Švice.

Zaradi vojne pa ne bodo trpeli samo trgovinski odnošaji Brazilije z Nemčijo, temveč tudi z drugimi državami. Brazilija je uvažala letno okoli 100.000 ton časopisnega papirja, ki ga je dobivala predvsem iz skandinavskih držav, v drugi vrsti iz Nemčije, nato pa iz Anglije in Kanade. Zaloge Brazilije na časopisnem papirju so tako majhne, da ne zadostujejo niti za en mesec. Tudi zaloge premoga in raznih rud so v Braziliji zelo majhne, da bi prišlo vse njeno gospodarstvo v veliko zadrego, če ne bo mogla teh zalog v kratkem dopolniti. Vse je odvisno od tega, če ji bo nudila tako pomoč Severna Amerika.

Največja težava pa je nastala za Brazilijo zaradi pomanjkanja zadostnih ladij za izvoz njenih proizvodov. Izvoz kave je zaradi bližnje vojne padel že v avgustu od 1'58 na 1'33 milijona vreč. Sedaj pa primanjkuje ladij za izvoz še bolj ko za uvoz. Francoske ladijske družbe vozijo le neredno, nemške ladje leže v pristaniščih, deloma že naložene, da se bo moral

ves njih tovor preložiti. Tudi italijanske družbe so v začetku ustave plovo, vendar pa so sedaj zopet začele voziti. Nordijske in nizozemske družbe pa še čakajo, kako se bodo stvari razvile.

Pa tudi če bo dobila Brazilija potrebne ladje, bo njen izvoz vendarle trpel, ker ne izvažajo življenjsko najbolj potrebnih predmetov. Zito in zamrznjeno meso imata prednost pred kavo in oranžami in zato se bodo ladje najprej naložile z blagom v Argentini in šele potem bodo prišle v Brazilijo, že skoraj popolnoma natovorjene. Drž. paroplovna družba »Lloyd Brasileiro« ima vozni park s približno 250.000 tonami. Njegove ladje pa so večinoma popolnoma nemoderne. Sedaj se pogaja z Združenimi državami Sev. Amerike za nakup 14 parnikov ter upa, da bo washingtonska vlada kljub embargu na ladje nakup teh ladij Braziliji dovolila.

Poleg tega pa mora Brazilija premagati tudi razne finančne težave, ki pa niso tako velike, kakor so bile leta 1914., ko je morala proglasiti moratorij. Po dvodnevem praznovanju so mogli braziljski denarni zavodi sedaj zopet delati normalno. Prizadeti pa so vsi oni, ki so kupčevali z Nemčijo, in sicer tako oni, ki so izvažali ko oni, ki so uvažali. Zastopniki nekaterih nemških tvrdk so sicer ponudili blago po dosedanjih cenah, blago pa bi se dobavilo skozi Italijo. Zelo pa se dvomi, če se bodo mogle te dobave v resnici izvesti. Nekatere nemške tvrdke so tudi že sporočile, da bodo likvidirale. Natančnih podatkov o nemško-braziljski plačilni bilanci ni mogoče dobiti. V zadnjih mesecih je bila zunanja trgovina z Brazilijo pasivna ter je dosegla ta pasivnost do 45 milijonov obračunskih mark. Ker pa je Brazilija plačala v naprej velika vojna naročila, ki se sedaj ne bodo izvršila, je najbrže saldo v korist Brazilije. Pripomniti je še, da je braziljski milreis orientiran na ameriški dolar in da je na prostem trgu utrditev milreisa opazna.

Najvažnejše vprašanje za braziljsko gospodarstvo pa je, kakšne cene bodo dosegli njeni izvozni proizvodi. Zaradi velikih zalog verjetno cena kave in bombaža ne bo narasla. Cene za uvozno blago ter za domače industrijske proizvode, ki bi mogli služiti kot nadomestilo, pa so se zvišale že do 30%. Braziljska vlada je odločena, da dviganje cen na vsak način prepreči. Tozadevni zakoni še niso

bili izdani, se pa že napovedujejo. Najtežje vprašanje pa je, kako preprečiti nadaljnjo podražitev za življenje najbolj potrebnih predmetov, kar je tem bolj potrebno, ker se bodo zmanjšali dohodki od glavnih braziljskih izvoznih proizvodov.

Doma in po svetu

Dr. Maček je izdal okrožnico na vse poslance in predsednike okrožnih organizacij HSS. V teh okrožnicah poroča o delu vlade ter o zadnjih dogodbah. Naglašja, da se prenos poslov z ministrstev na banovino Hrvatsko razvija ugodno, da pa je to zelo težaven in kompliciran posel. Tudi posli za izgradnjo svobodne Hrvatske se razvijajo ugodno. Vendar pa se ti posli ne morejo ugodno in hitro dokončati brez pozitivnega sodelovanja vseh Hrvatov. Nadalje omenja dr. Maček v svoji okrožnici, da je popolnoma zadovoljen s postopanjem predsednika vlade Cvetkovića, ki kaže veliko razumevanje za prenos poslov na banovino Hrvatsko. Posebno pa se ujemata oba glede zunanje politike, ker hočeta oboje ohraniti nevtralnost Jugoslavije in obvarovati kmetijski narod pred vojno nevarnostjo. Tudi pri svojih predlogih za pomoč vojaškimi vpoklicancem je našel polno razumevanje v vladi.

Na koncu svoje okrožnice se dr. Maček ostro obrača proti onim, ki skušajo zanesti v hrvatske vrste neslogo in nezadovoljstvo. Ti so naši stari nasprotniki. Zato je treba, da ohrani hrvatski narod svojo discipliniranost in da se ob tej razbižejo vse spletke nasprotnikov.

Univ. prof. dr. Ilić je objavil v »Napredu« članek, v katerem pleđira za nadaljnjo preureditev države ter pri tem naglašja, da se ustanovitev slovenske banovine razume sama po sebi. Pri nas pa še vedno nekateri ugibajo, kdaj naj se ta banovina ustanovi in s kakšno kompetenco. Ali bi bile volitve v slovenski deželni zbor res tako nevarne?

Protiv onim, ki širijo nezadovoljstvo na Hrvatskem je objavil »Obzor« nov članek. List naglašja, da širijo nezadovoljstvo samo oni, ki so sedaj izgubili topla mesta in ki čutijo, da je njih vladi odklenalo. Ker ni nikjer toliko svobode ko na Hrvatskem, je njihov delo tem lažje. Veliko nesposobnost bi pokazali Hrvati, če bi dopustili, da bi se rovarjenje teh ljudi posrečilo. Hrvati morajo dokazati, da so konstruktiven element in zato mora vsak sodelovati, da se pokopljejo tudi ostanki nekdanjega hegemonističnega režima.

Dr. Maček je izdal proglas na zagrebško prebivalstvo, v katerem uvodoma pravi, da je bilo preteklo tedne iz zasede ponoči ubitih več ljudi, med njimi tudi policijski stražniki. Večinoma so bili ubiti ljudje, za katere se je vedelo, da so pod bivšimi režimi zagrešili

razne nezakonitosti proti Hrvatom. Ti ljudje pa danes niso več na vladi in zato tudi niso nevarni. Doktor Maček zato resno opozarja, da nima nihče pravice, da si sam vzame pravico in da se morajo takšni ubojci nehati, ker bi sicer zavladala anarhija. Vsak, kdor kaj takega dela, dela proti interesom Hrvatov.

Prometni minister inž. Beslić je odobril kredit 120 milijonov din za nabavo lokomotiv in vagonov pri domačih tvornicah.

Dr. Dragoljub Jovanović je priredil celo vrsto predavanj v raznih krajih Srbije, da pridobi Srbe za sporazum.

Senatnih volitev se ne bodo udeležile demokratska, radikalna stranka in JNS.

Banovina Hrvatska ima 713 senatorskih volivcev.

O selitvi Nemcev iz Jugoslavije je objavil novosadski »Deutsches Volksblatt« članek, v katerem pravi, da se bo preseljevanje Nemcev izvršilo v sporazumu z vlado. Preselili pa da se bodo le oni Nemci, za katere je nevarnost, da bi se asimilirali. Kjer torej niso nemške manjšine gospodarsko in nacionalno ogrožene, tudi ne bo preseljevanja Nemcev. Namen preseljevanja Nemcev pa da je tudi ta, da se likvidirajo vsa manjšinska vprašanja.

Na intervencijo bana dr. Subašića je bilo izplačano bolnic v Šibeniku 2.224.000 din, ki jih je banovina že dolgo bila dolžna. Bolnica je bila v največji stiski, ker ji nihče ni hotel več dobavljati blaga na kredit.

Min. za soc. politiko in ljudsko zdravje je dovolil za nadaljevanje zidanja stavbe kirurškega paviljona v Splitu kredit 4'5 milijona dinarjev.

Finančni minister je izjavil deputaciji zvančnikov finančne kontrole, da tudi sam priznava, da so zvančniki preslabo plačani. Zato bo v kratkem izdal uredbu o ureditvi položaja organov finančne kontrole.

V Sofiji bo konferenca med zastopniki našega in bolgarskega železniškega ministrstva zaradi ureditve plačevanja tranzitnega prometa med Jugoslavijo in Bolgarsko.

Za častnega meščana mesta Ljubljane je bil izvoljen arhitekt Plečnik v priznanje njegovih velikih zaslug za Ljubljano.

Nova topilnica železa v Capragu z dnevno kapaciteto 35 ton železa, ki pa se bo kasneje povečala na 70 ton, je začela obratovati. Vso letošnjo proizvodnjo bo tvornica odstopila KID.

Obmejna policija v št. Ilju je prišla nekega tujca, ki je kar na debelo organiziral vtihotapljenje Židov v Jugoslavijo.

V Lvovu je bil aretirana katoliški nadškof Scepticki.

Bivši avstrijski kancelar dr. Sušnik je po vesteh ameriških listov na smrtni postelji.

Sovjetsko-bolgarski zračni dogovor o uvedbi redne zračne zveze Moskva-Sofija še ni bil podpisan, ker da je sovjetska vlada prezaposlena z drugimi zadevami.

Italijanska vlada je končala vse priprave za naselitev nadaljnjih 5000 kmetijskih rodbin iz Italije v Libiji.

Fašistična milica se je spojila z italijansko redno vojsko. Posledica tega je, da bodo prejemale fašistični milicionarji v bodoče isto hrano in isto plačo kakor vojniki redne vojske, katerim je bila pri tej priliki zvišana dnevnicna na 1 liro. (Dosedaj so prejemale vojniki 40 stotink, milicionarji pa 6 lir. Tudi hrano so imeli milicionarji boljše. Zaradi izjemnega položaja milice je bilo med italijanskimi vojniki močno nezadovoljstvo.)

Iz Helsinkov je bilo evakuiranih že 20.000 žen, otrok in starčkov. Borza v Helsinkih je zaprta. Finska vlada je izdala nove bankovce po 5000 in 1000 finskih mark. V tovarnah orožja in municije delajo pospešeno v 3 izmenjavah.

Finska vlada je proglasila moratorij za vojne vpoklicance. Moratorij velja do julija prihodnjega leta. Moratorij velja tudi za davke.

Estonska in latvijska vlada sta odklonili nemški predlog, da bi se rok za evakuacijo Nemcev podaljšal do leta 1940. Nemci iz baltičkih držav naseljujejo v Gdinji.

Zaradi izselitve nemške manjšine iz Tirolske je bila ob Komskem jezuru konferenca med šefom italijanske policije Bocchinijem, prefektoma iz Bolcana in Reke ter šefom nemške Gestapo Himmlerjem.

Iz Južne Tirolske se ni treba izseliti Nemcem, ki prevzamejo italijansko državljanstvo in ki se ne bodo več priznavali kot Nemci. Vsi ti morejo ostati na svojih posestvih. Ba je se bo mnogo Nemcev odločilo za to stališče.

Blizu Tokia je iztiril električni vlak ter zdrl čez nasp. 120 ljudi je bilo ubitih.

Maršal Göring je podaril maršalu Vorošilovu športno letalo.

Trgovinski register

Vpisale so se naslednje izpremembe in dodatki:

Prva jugoslovanska žična industrija, družba z o. z., Celje. Spremenila se je družbena pogodba. Firma se glasi odslej: Prva jugoslovanska kovinska industrija, družba z o. z., Celje. Namen družbe je ustanovitev in obratovanje tvornice za predelavo pločevine in za železne konstrukcije, nakupovanje in jemanje zemljišč v zakup, ustanovitev skladišč, prodajališč in podružnic, nakup za obratovanje potrebnih surovin ter prodaja izdelanega blaga.

Jugoslovenske tvornice gume, družba z o. z., Kranj. Izbrise se poslovodja inž. dr. Rogan Franc in prokura Waldherja Franceta iz Zagreba. Vpiše se poslovodja inž. Brey Willi iz Hannovera, sedaj pri družbi v Kranju.

Jos. Eberle, Ljubljana. Vpiše se prokuristinja ga. Pehani Minka, roj. Svetlin iz Ljubljane.

Mariborska tekstilna tvornica, družba z o. z., Maribor. Prokura se je podelila direktorju Henriku Fischliju in Vidic Filomeni, tajnici trdke Mariborske tekstilne tvornice, družbe z o. z. v Mariboru. — Izbrise se prokura, podeljena Baitscheku Alfredu in inž. Klepetaru Fricu.

Agar-Ruše, združene jugoslovanske tvornice aceticilena in oksigena, d. d. Ruše. Delniška glavica se je zvišala od 4 na 8 milijonov din.

Zunanja trgovina

Narodna banka je izplačala dne 13. oktobra klirinške nakaznice v kliringu z Madžarsko do številke 1673 z dne 19. avgusta 1939., s Češko-Moravsko do št. 9069 z dne 15. septembra 1939. in s Turčijo do št. 1866 z dne 18. aprila 1938.

Naši izvozniki živine v Italijo se pritožujejo, da že sedmi teden dobavljajo govejo živino v Italijo, a da se niso prejeli nič denarja. Pritožujejo se tudi zaradi nizkih cen, ki so le nekoliko višje ko na naših trgih.

Izvoz suhih češpelj v neklirinške države je dovoljen proti plačilu 25% v internih oziroma transfernih dinarjih, dočim se mora 75% plačati v svobodnih devizah.

Cene hmelja še vedno rastejo ter so zadnje dni prodali nekateri hmelj po 65 din.

Zaradi dobre trgatve je madžarska vlada sklenila, da bo prevzela od vinogradnikov vino na svoj račun, da s tem prepreči padec cen.

Madžarski minister za industrijo je prepovedal uporabo bakra, niklja, svinca, kositra, cinka in nekaterih drugih kovin za zasebna dela. Njih uporaba je dovoljena le proti posebnemu predhodnemu dovoljenju ministra.

Po zasebnih cenitvah bo pridelala letos Bolgarska okoli 35 milijonov kilogramov tobaka. Letos je bila s tobakom zasajena površina povečana za 11.656 ha na 42.755 ha.

Bolgarska je izvozila v 1. polletju letos živine za 164 milijona levov, lani pa za 249 milijona levov.

V Finski je še sedaj okoli 95.000 standardov neprodanega lesa. Ta les bi moral biti Finska po prejšnjih pogodbah izvoziti predvsem v Anglijo, Francijo in druge države. Ker pa je sedaj izvoz lesa zaradi blokade zelo otežčen, je ponudila Finska ta les Nemčiji.

Zaradi blokade in pomanjkanja premoga bodo morale velike holandske tvornice za sadne konzerve svoje obratovanje ustaviti.

Trgovina Združenih držav Sev. Amerike se je zaradi vojne silno povečala z južnoameriškimi državami.

Dobave - licitacije

Dne 10. oktobra bo pri Glavni carinarnici v Ljubljani licitacija za prodajo lovske puške, namiznih prtov, posteljnine, kožnih rokavic, dežnikov, svilene tkanine ter finih lesnih izdelkov.

Dne 3. novembra bo pri Direkciji pomorskega prometa v Splitu licitacija za dobavo petroleja za potrebe pomorskih svetilk; 13. novembra škopcev raznih dimenzij; 15. novembra verig s škopci.

(Predmetni oglasi so v pisarni Zbornice za TOI v Ljubljani na vpogled.)

Ad št. 4245/P.

Razglas

Zbornica za trgovino, obrt in industrijo v Ljubljani razglasa po čl. 11 naredbe gospoda ministra za trgovino in industrijo z dne 27. junija 1928., št. 14402/III, o legitimiranju trgovcev, industrijcev, obrtnikov in njihovih potnikov, kadar zbirajo naročila, in o izdajanju legitimacij za trgovske potnike (Uradni list z dne 24. avgusta 1928., št. 289/81), da je izdal v razdobju nadaljnjih treh mesecev, in sicer od 1. julija 1939. do 30. septembra 1939. naslednje nove legitimacije:

- 303 — Ferber Samojo, Zagreb — Mariborska tekstilna tvornica, družba z o. z., tekstilna tvornica, Maribor.
- 304 — Roth Bela, Zagreb — Cvetič Janez, tvornica perila, Murska Sobota.
- 305 — Sadar Vinko, Ljubljana — »Polzela« družba z o. z., tovarna pletenin, Polzela.
- 306 — Ivancic Ernest, Beograd — I. Hutter in drug, tvornica klotov, silkov in nlačevine, Maribor.
- 307 — Novak Stefan, Maribor — Czermetz Emil, elektrotehnična delavnica za vzdrževanje in montažo strelododov, Maribor.
- 308 — Weiss Hinko, Zagreb — »Alia« industrija čevljev, d. d. z o. z., industrija čevljev, Slov. Konjice.
- 309 — Füssar Franc, Murska Sobota — Cvetič Janez, industrija perila, Murska Sobota.
- 310 — Erjavec Ivan, Zagreb — Bratje Hočevar, družba z o. z., tvornica gospodarskega orodja, Mekinje pri Kamniku.
- 311 — Vogrinčić Kalman, Zagreb — Swaty Franc, tvornica umetnih kamnov za brusenje, Maribor.
- 312 — Novak Stefan, Ljubljana — Spelič Alojz, agentura in komisijska trgovina z manufakturnim blagom, Ljubljana.
- 313 — Trampuš Marija, Jesenice — Spelič Alojz, agentura in komisijska trgovina z manufakturnim blagom, Ljubljana.
- 314 — Vintar Miha, Ljubljana — Motvoz in platno d. d., tovarna motvoza in platna, Grosuplje.
- 315 — Pirc Friderik, Kranj — »Ika« družba z o. z., mehanična tovarna pletenin, nogavic in trikotaje, Kranj.
- 316 — Jakupec Miroslav, Ljubljana — Schimmel & Co., d. d. z o. z., trgovina z eteričnimi olji, disečimi tvarinami, eter. esencami, ekstrakti, barvami in farmac. izdelki, Celje.
- 317 — Ursič Anton, Maribor — Bernik Ivan, izdelovanje žalužij in okenskih rolet, Ljubljana.
- 318 — Goldstein Pavel, Zagreb — Freund Viljem, tovarna usnja, Maribor.
- 319 — Kahne Stane, Ljubljana — I. C. Mayer, trgovina z manufakturno, Ljubljana.
- 320 — Arnšek Franc, Celje — Ign. Vok, trgovina s šivalnimi stroji, kolesi in motorji, Ljubljana.
- 321 — Vergles Ferdinand, Ljubljana — Teršan Minka, trgovina z galanterijo in usnjatimi izdelki, Ljubljana.
- 322 — Braun Josip, Zagreb — »Jugotekstil« družba z o. z., trgovina in izdelovanje tekstilnega blaga, Maribor.
- 323 — Thiel Karel, Maribor — Jos. Šumi nasl. D. & E. Hribar, tovarna bonbonov in peciva, Ljubljana.
- 324 — Hrišl Zlatko, Zagreb — »Elektroton« družba z o. z., prodaja in posojevanje gramofonov, gram. plošč in radio-aparatur ter pripadajočih sestavnih delov in žarnic, Ljubljana.
- 325 — Kabiljo I. Josef, Sarajevo — Brumen & Thaler, družba z o. z., tekstilna tovarna, Škofja Loka.
- 326 — Ferleš Matija, Maribor — Voršič Fran, trgovina s »Phoxal« hranilom, Maribor.
- 327 — Slezinger Imbre Mirko, Osijek I. — Filip Bumiller D. Löbl nasl. i Slavko Toljenović, tvornica palic in bičevnikov, Celje-Zagrad.
- 328 — Rudolf Ivo, Maribor — »Mirim« tovarna hranil d. d. z o. z., tovarna hranil, Maribor.
- 329 — Jakhel Rudolf, Ptuj — Vuga & Bačnar, trgovina z mešanim blagom na debelo in drobno, Ptuj.

- 330 — Krecenbaher Jakob, Celje — Strašek Milan, trgovska agentura, Celje.
- 331 — Jovanović Svetozar N., Novi Sad — Krašovic Franc, d. d. z o. z., strojno pletilstvo, Sent Vid pri Seleni.
- 332 — Stanko Kozuh, Murska Sobota — Cvetič Janez, industrija perila, Murska Sobota.
- 333 — Krizance Dragutin, Ljubljana — »Elektroton« družba z o. z., Ljubljana, prodaja in posojevanje gramofonov, gram. plošč in radio-aparatur ter pripadajočih sestavnih delov in žarnic, Ljubljana.
- 334 — Hanaman Lujo, Zagreb — »Intra« družba z o. z., obrt kamnoloma ter izdelovanje gramoza in peska in izdelovanje smolnih proizvodov, Pobrežje pri Mariboru.
- 335 — Soper Franc, Sv. Jurij 61 — Soper Marija, trgovina z dezelnimi pridelki na debelo in drobno, Sv. Jurij 61, obč. Hrastnik-Dol.
- 336 — Leanič Mirko, Cret 8 — Prazarna Zika družba z o. z., izdelovanje žitne kave, Ljubljana.
- 337 — Beretič Anton, Novi Sad — Medić-Zankl, družba z o. z., tvornice olja, firneža, lakov in barv, Ljubljana.
- 338 — Jamšek Rudolf, Trbovlje, Loke 196 — Miha koren, zlatarstvo, srebrarstvo in obdelovanje dragega kamna, Trbovlje.
- 339 — Krajec Franc, Ljubljana — Kreačić Ivan, trgovina s porcelanom in steklom, Ljubljana.
- 340 — Grgič Milan, Gornje Radvanje 69 — Drago Rosina, trgovina z galanterijskim, norimberskim in pletenim blagom ter igračkami, Maribor.
- 341 — Mišnar Leander, Ziri 82 — Postolarska zadruga r. z. z o. z., čevljarstvo, Ziri.
- 342 — Nosan Kari, Ljubljana — Ivan Samec, trgovina z galanterijo, Ljubljana.
- 343 — Pajk Rudolf, Ljubljana — Kos Franc, izdelovanje pletenin in trgovina s pletilnimi stroji, Ljubljana.
- 344 — Pečovnik Stanko, Maribor — »Greinitz« industrija železa d. d., železarna Muta, fužina, tovarna kovinskih izdelkov, Muta ob Dravi.
- 345 — Kopač Feliks, Dobrčeva — Kopač Ivan, čevljarstvo, Dobrčeva, p. Ziri.
- 346 — Demšar Franc, Zabrežnik 6 — »Sora« d. d. z o. z., ročno čevljarstvo, Ziri.
- 347 — Skorjanc Filip, Dev. Marija v Polju 169 — Motvoz in platno d. d., tovarna motvoza in platna, Grosuplje.
- 348 — Kolman Leopold, Sevnica — Soklič Tuseida, izdelovanje in prodaja štampiljk in v to stroko spadajočih potrebščin, Maribor.
- 349 — Korber Viktor, Maribor — Vielhaber H., trgovska agentura in komisija, Maribor.
- 350 — Jurjašević Matija, Središče ob Dravi — »Jugotekstil« družba z o. z., trgovina s tehničnimi predmeti, Ljubljana.
- 351 — Suša Ivan, Ljubljana — Zelinča Emerik, izdelovanje žganja, ruma, vinjaka in likerjev na tov. način, Ljubljana.
- 352 — Rozanc Marcel, Celje — Jugoslovensko društvo guma »Englebert« d. d. podružnica, trgovina s pnevmatikami in avtomobilnimi potrebščinami, Ljubljana.
- 353 — Hubert Jovan, Novi Sad — Prometni zavod za premog d. d., veletrgovina s premogom, Ljubljana.
- 354 — Koban Danilo, Ljubljana — »Tehna« družba z o. z., tehnični biro, Ljubljana.
- 355 — Ulčnik Anton, Raka pri Krškem — Fischer Simon, izdelovanje slik, Gradišče, p. Slovenjgradec.
- 356 — Miler Viktor, Zagreb — Čemažar Josip, litografski zavod, Ljubljana.
- 357 — Oražem Ivan, Mali Mengeš 88 — Slammnikarska in klobučarska zadruga r. z. z o. z., tovarna slammnikov in klobukov, Mengeš.
- 358 — Podboršek Franc, Loka pri Mengšu — Slammnikarska in klobučarska zadruga r. z. z o. z., tovarna slammnikov in klobukov, Mengeš.
- 359 — Altaras Moša A., Novi Sad — »Jugoekta«, škof Romana, tovarna pletenin k. d., tovarna pletenin, Maribor.
- 360 — Zakej Anton, Stara vas — Čevljarstvo gospodarska zadruga Ziri, r. z. z o. z., izdelovanje čevljev, Ziri.
- 361 — Reich Henrik, Murska Sobota — Rosija Fonsier, za-

- varovalnica in pozavarovalnica, Ljubljana.
- 362 — Dr. Lilek Milan, Ljubljana — Rudnik in železarna Store, rudnik in železarna, Store.
- 363 — Ernst Bela, Zagreb — Mariborska mlekarica in tovarna sadnih konzerv d. d. z o. z., mlekarica in tovarna sadnih konzerv, Maribor.
- 364 — Požek Ferdo, Ljubljana — Dolžan Ivan, trgovina s knjigami, pisar. in šolskimi potrebščinami, Ljubljana.
- 365 — Roscher Ervin, Maribor — Jugosl. tovarna za izdelovanje dr. Oetkerjevega pecilnega praška, družba z o. z., izdelovanje pecilnega praška, Maribor.
- 366 — Lavrič Josip, Ljubljana — Bratje Tuma, izdelovanje papirnih vrečic, Ljubljana-Moste.
- 367 — Fišer Josip, Osijek II. — Savnik Ivan, tovarna rokavice in trgovina z mešanim blagom, Kranj.
- 368 — Viola Vazmoslav, Sušak — Samec Ivan, trgovina z galanterijo, Ljubljana.
- 369 — Bergler Josip, Domžale — »Universale« tovarna klobukov in slammnikov d. d. z o. z., Domžale.
- 370 — Weinfeld Isa, Novi Sad — »Jugotekstil« družba z o. z., trgovina in izdelovanje tekstilnega blaga, Maribor.
- 371 — Korošec Harald, Maribor — Jugoslovanska tovarna za izdelovanje dr. Oetkerjevega pecilnega praška, družba z o. z., izdelovanje pecilnega praška, Maribor.
- 372 — Dražič Dragutin G., Beograd — Franc Woschnagg in sinovi d. d., tovarna usnja, Šoštanj.
- 373 — Zagorac Dejan S., Split — Legat Anton & Co., strojno pletilstvo, Lesce.
- 374 — Valant Jože, Ljubljana — Gregorc & Co., veletrgovina s specerijskim, kolonijalnim blagom itd., Ljubljana.
- 375 — Požar Marija, Maribor — Lozej Edmund, strojno pletilstvo, Maribor.
- 376 — Skofic Niko, Ljubljana — M. Koki, industrija perila, Kranj.
- 377 — Exel ing. Boris, Zagreb — M. Gregorič & Co., družba z o. z., trgovina s stavbnim in tehničnim materijalom, Ljubljana.
- 378 — Sturm Vekoslav, Ljutomer — Weiss Franjo, fotografski atelje, Polzela.
- 379 — Nikolić Radomir, Beograd — Franc Woschnagg in sinovi d. d., tovarna usnja, Šoštanj.
- 380 — Klein Oskar, Novi Sad — Schimmel & Co., d. d. z o. z., trgovina z eteričnimi olji, disečimi tvarinami, eterič. esencami, ekstrakti, barvami in farmac. izdelki, Celje.
- 381 — Bačnar Franc, Ziri — Zajc Franc, izdelovanje čevljev, Ziri.
- 382 — Alkalay Josip Kalmi, Sarajevo — Rosner Marko, tekstilna tvornica, Maribor.
- 383 — Gabor Dragutin, Sreski Karlovec 266 — »Čehojug« družba z o. z., trgovina z manufakturnim blagom na debelo, Ljubljana.
- 384 — Vučković Veljko, Zagreb — Sportna delavnica B. Kolb, izdelovanje sportnega orodja, St. Vid nad Ljubljano.
- 385 — Nesterovsky Vsevolod, Zagreb — M. Koki, industrija perila, Kranj.
- 386 — Korošec Anton, Ljubljana — Jos. Vodnika dediči, tovarna vinskega in špiritovega kisa, Ljubljana.
- 387 — Šerban Pavel, Ljubljana — Šerban Demeter, komisijska trgovina z manufakturno na debelo, Ljubljana.
- 388 — Gobec Zdravko, Ljubljana — Lešnik Fran Ks. razpečevalnica Maggijevih izdelkov, Maribor.
- 389 — Mirgorodsky Aleksander, Ljubljana — »Radioval« družba z o. z., trgovina z radio-aparatur, sportnimi potrebščinami in tehničnimi predmeti, gramofoni in kolesi, Ljubljana.
- 390 — Badalič Leopold, Ljubljana — Lindič Josip, trgovina z galanterijskim blagom in nestrupenimi sredstvi za pokončavanje mrčesa, Ljubljana.
- 391 — Petričić Dragutin, Sarajevo — Produktivna čizmarska zadruga r. z. z o. z., čevljarški in čizmarski obrt, Ziri.
- 392 — Ikoč Franc, Ljubljana — »Bon-Bon« Florjanc Josip, trgovina z mešanim blagom na drobno, Ljubljana.
- 393 — Pavlič Stanko, Ljubljana — Dolničar & Richter, tovarna voščenih in kemičnih izdelkov, Ljubljana.

- 394 — Tory Rihard, Ljubljana — »Jugočeška« jugoslovansko-češka tekstilna industrija d. d., tekstilna industrija, Kranj.
- 395 — Bercieri Avgust, Ljubljana — »Emona-Film« družba z o. z., uvoz in izposojevanje filmov, Ljubljana.
- 396 — Kanduđer Rudolf, Celje — Strašek Milan, trgovska agentura, Celje.
- 397 — Krecenbaher Jakob, Celje — Bizjak Ivan, krojaštvo, Celje.
- 398 — Lalič Dušan J., Zagreb — Ogrizek Andrej, pletilnica volne in bombaža, Kranj.

Ljubljana dne 12. oktobra 1939.

Zbornica za trgovino, obrt in industrijo v Ljubljani.

Predsednik: Tajnik: I. Jelačin s. r. dr. Ivan Pless s. r.

Vozovi cestne železnice

Tramvajska uprava je ta teden objavila podatke o izdelovanju domačih vozov in o svojem načrtu za prihodnja leta. Delavnica v Šiški je dobila že leta 1932. iz Nemčije nekaj strojev, električne naprave in motorje kupuje pri Siemensu, osi in kolesa pri Škodovih tvornicah. Domači vozovi se izdelujejo po načrtu univ. profesorja Lobeta in inž. Poniža in so udobnejši ter cenejši ko vozovi iz Broda; veljajo po 300 proti 500 ti-sočem dinarjev, kar je lep prihranek. Če se tramvajska proga do Save kdaj uresniči, bo Malo-železniška družba aktivna. Zeleti je, da bi bilo kolodvorsko vprašanje kmalu rešeno, ker ne sme biti sedanje vozlišče ovira za razvoj Ljubljane proti Posavju.

Ljubljanska cestna železnica zaposluje zdaj 149 voznikov, 5 preglednikov, 16 snažilcev prog, 71 delavcev v remizni delavnici in 6 upravnih moči pod vodstvom inženirja Zenkota. Upravni stroški za 1 km vožnje znašajo samo 0'22 pare. Letos je dobila družba iz lastne delavnice že 3 vozove in ima naročene še 4.

Gospodarska kriza na Danskem

Veliki razvoj danskega kmetijstva je bil v prvi vrsti omogočen zaradi bližine Londona, kamor so mogli danski kmetovalci oz. danske zadruge vedno proti dobremu in gotovemu plačilu prodajati svoje proizvode. Zaradi sedanje vojne, zlasti zaradi delovanja nemških podmornic pa je izvoz iz Danske v Anglijo skoraj popolnoma prenehal. Danska bi z ustavitvijo izvoza prišla v najtežje ne-prilike, ker bi bilo na tisoče delavcev brez službe. Nemčija je sicer pripravljena prevzeti velik del danskih kmetijskih proizvodov, zlasti surovo maslo, težava pa je v tem, ker nima Nemčija deviz, da bi mogla to blago tudi takoj plačati.

Radio Ljubljana

Torek 17. oktobra. 7.00: Plošče — 7.15: Napovedi, poročila — 7.30: Plošče — 11.00: Šol. ura — 12.00: Plesi in pesmi iz Španije (plošče). — 12.30: Poročila, objave — 13.00: Napovedi — 13.02: Koncert radijskega orkestra — 14.00: Poročila — 18.00: Pevski koncert (ga. Dragica Sokova, gđ. Štefka Korenčanova) — 18.40: Pogojnost našega bitja (Fr. Terseglav) — 19.00: Napovedi, poročila — 19.20: Nac. ura — 19.40: Objave — 19.50: Deset minut zabave — 20.00: Pevski zbor »Grafika« — 20.45: Radijski orkester — 22.00: Napovedi, poročila — 22.15: Plošče.

Sreda 18. oktobra. 7.00: Plošče — 7.15: Napovedi, poročila — 7.30: Plošče — 12.00: Zborovske točke (plošče) — 12.30: Poročila, objave — 13.00: Napovedi — 13.02: Plošče — 14.00: Poročila — 18.00: Mladinska ura — 18.40: Delavska družina (gđc. Krista Hafner) — 19.00: Napovedi, poročila — 19.20: Nac. ura: Geopolitični položaj Jugoslavije — 19.40: Objave — 19.50: Uvod v prenos — 20.00: Prenos iz ljubljanske opere; v 1. odmoru: Glasbeno predavanje (g. V. Ukmar), v 2. odmoru: Napovedi, poročila.